



# MEOSZ

Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek  
Országos Szövetsége



**JOGSZABÁLYMÓDÓSÍTÁSOK, TÁJÉKOZTATÓ ANYAGOK**

## **1. Tartós ápolást végzők időskori támogatása – bővült a jogosultak köre**

**Az Alkotmánybíróság közelmúltban hozott döntése értelmében már azok a nyugdíjas szülők is kérhetik a tartós ápolást végzők időskori támogatását, akik gyermekük legalább 20 éven át tartó otthoni ápolását meghatározott ellátások igénybevételével nem tudják igazolni. Noha a jogszabály egyértelmű rendelkezéseket tartalmaz, számos panaszos telefon érkezik a MEOSZ-ba, hogy a hivatalok ennek ellenére nem egy esetben elutasítják a kérelmüket. Az alábbiakban ahhoz kívánunk segítséget nyújtani, hogy az érintettek miként kérhetik jogos támogatásukat.**

A közelmúltban változott a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) 44/A. §-a alapján igényelhető tartós ápolást végzők időskori támogatására vonatkozó szabályozás. A tartós ápolást végzők támogatásának jogosultsági feltételeit a közelmúltban a 25/2019. (VII.23.) AB határozat módosította. Az Alkotmánybíróság azt a - MEOSZ által is sérelmezett - rendelkezést semmisítette meg, mely alapján különbséget tettek a gyermeküket tartósan ápoló szülők között az alapján, hogy a 20 éven át tartó ápolás időszakában igénybe vettek-e meghatározott típusú pénzbeli ellátást vagy sem. Az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként mondta ki, hogy a tartós ápolást végzők időskori támogatására vonatkozó kérelem nem utasítható el, ha megállapítható, hogy az igénylő a tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermekét, illetve gyermekeit összesen legalább 20 éven át saját háztartásában gondozta. Az Alkotmánybíróság megállapította azt is – a MEOSZ álláspontjával egyezően - hogy a szabályozás ésszerűtlen különbséget tesz a szülők között az alapján, hogy egy, vagy több tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeket ápoltak. Alaptörvény-ellenes helyzetet eredményez ugyanis, ha utóbbiak egyik gyermeke esetében sem igazolható a legalább 20 éven át történő ápolás, miközben a szülő a gyermekeit együttesen legalább 20 éven keresztül igazolhatóan ápolta. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság ezt a szabályozási részt is megsemmisítette.

### **Ki jogosult a tartós ápolást végzők időskori támogatására?**

Az AB döntést nyomán a jogszabálymódosítás értelmében a tartós ápolást végzők időskori támogatására jogosult az a személy, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, és aki gyermekét az öregségi nyugdíjra való jogosultságot megelőzően legalább 20 évig saját háztartásában ápolta, gondozta. Már nem követelmény tehát az Szt-ben korábban meghatározott ellátások igénybevétele, így nem zárja ki az ellátás megállapítását, ha a szülő a 20 év egy részében, vagy teljes időtartamában nem részesült GYES-ben, gyermekek otthongondozási díjában vagy ápolási díjban (és az ápolási díj esetében azt részére a vizsgált időszakon belül legalább 1 év időtartamban nem emelt összegű ápolási díjként, vagy kiemelt ápolási díjként folyósították). Több beteg gyermek otthoni ápolása esetén, pedig az ápolással töltött időszakok összeadódnak a 20 év ápolási időszak teljesítéséhez. A támogatásra való jogosultság, illetve a folyósítás egyéb feltételei változatlanok maradtak.

Az új szabályok alapján legkorábban 2019. július 24. napjától kezdődően állapítható meg a támogatás.

A támogatás megállapítását írásban, az e célra rendszeresített kérelem nyomtatvány benyújtásával lehet igényelni (a nyomtatvány itt érhető el: [https://nyugdijbiztositas.tcs.allamkincstar.gov.hu/m/2019/TAVIT\\_2019.03.12.pdf](https://nyugdijbiztositas.tcs.allamkincstar.gov.hu/m/2019/TAVIT_2019.03.12.pdf)).

### **A kérelmek elbírálása**

A kérelmet a kérelmező öregségi nyugdíja ügyében illetékes nyugdíjmegállapító szerv bírálja el.

A támogatás iránti kérelem benyújtható:

- személyesen a lakóhely vagy tartózkodási hely szerint illetékes járási (kerületi) hivatal ügyfélszolgálatán, vagy
- postai úton a kérelmező lakóhelye, tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatal járási (kerületi) hivatalának címezve.

Az elbírálásához szükséges adatokat (ápolási díj, gyermekek otthongondozási díja, emelt összegű vagy kiemelt ápolási díj, gyermekgondozási segély vagy gyermekgondozást segítő ellátás folyósításának időtartama) a kérelmezőnek az adatlapon tett nyilatkozata alapján a nyugdíjmegállapító szerv ellenőrzi, illetve a hiányzó adatokat szükség esetén beszerzi.

**A gyorsabb és hatékonyabb ügyintézés érdekében** érdemes a kérelemhez csatolni következő dokumentumokat:

- ápolási díjra való jogosultságot megállapító határozat,
- gyermekek otthongondozási díjára való jogosultságot megállapító határozat,
- emelt összegű ápolási díjat, kiemelt ápolási díjat megállapító határozat,
- gyermekgondozási segélyt vagy gyermekgondozást segítő ellátást megállapító határozat,
- a gyermek egészségi állapotára vonatkozó orvosi dokumentumok, igazolások.

## 2. Parkolási igazolvány (kártya) – új szabályok, egyszerűbb ügyintézés

A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége következetes, szakmailag alátámasztott érdekvédelmi munkájával elérte, hogy a jövőben a mozgáskorlátozott emberek a speciális igényeihez igazodó, egyszerűbb eljárás keretében igényelhetik a parkolási igazolványt. A MEOSZ kérésével összhangban 2019. október 1-jétől az a mozgáskorlátozott személy, akinek állapota orvosilag igazoltan végleges, határozatlan időre, azaz lejárat határidő nélkül kapja meg a parkolási igazolványát. 2020. január 1-jétől pedig az ügyfélnek már nem kell a határidőket fejben tartania, mert a kormányhivatal a lejárat előtt 90 nappal értesíti az érintetteket, akik a jogosultságuk fennállása esetén kezdeményezhetik a parkolási igazolványuk meghosszabbítását. Az új szabályokról és az ügyintézés menetéről az alábbiakban olvashatnak:

A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet több rendelkezése is módosul a közeljövőben, miután a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége következetes, szakmailag alátámasztott érdekvédelmi munkájával elérte, hogy a jövőben a mozgáskorlátozott emberek a speciális igényeihez igazodó, egyszerűbb eljárás keretében igényelhetik a parkolási igazolványt.

Már 2019. október 1-jétől életbe lépő fontos változás, hogy **az ügyfél részére lejárat határidő nélkül kell kiállítani a parkolási igazolványt**, ha a jogosultságot igazoló irat – például a közlekedőképesség minősítéséről kiadott szakvélemény vagy a súlyos fogyatékosagra vonatkozó szakvélemény – alapján **a mozgáskorlátozott személy állapota végleges**. Ezt a szabályt azonban csak a kormányrendelet – ezen szakaszára vonatkozó – fent említett hatálybalépését, az 2019. október 1-jét követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

A kormányrendelet parkolási igazolvány érvényességéről rendelkező 7. § szakasza két új bekezdéssel egészül ki, amelyeket **2020. január 1-jétől** kell alkalmazni. Ettől az időponttól a járási hivatal köteles az igazolvány érvényességének lejáta előtt **90 nappal értesíteni az ügyfelet arról, hogy az igazolványa le fog járni**. Továbbá köteles arról is tájékoztatni, ha a jogosultsága fennáll, kérheti az igazolvány meghosszabbítását.

Szintén 2020 januárjától él az a szabály, amely szerint a parkolási igazolvány meghosszabbítását már jóval az igazolvány lejáta előtt lehet kérni, ennek értelmében **a lejáratától számított legfeljebb 90 napon belül elindítható az eljárás**. Ebben az esetben az új igazolvány érvényességének időpontja az új igazolvány kiállításának napja lesz. Fontos megjegyezni, hogy azoknak az igazolványoknak az esetében kell így eljárni, amelyek 2020. január 1-jén még legalább 90 napig hatályosak.

Bár ez a rendelkezés csak 2020. januárjától alkalmazandó, a kormányhivatal az eljárás elhúzódása miatt azt javasolja, hogy a kártya érvényességének lejáta előtt hozzávetőleg 50 nappal kérjék a parkolási igazolvány meghosszabbítását.

Az igazolványra való **jogosultság igazolására szolgáló iratokban** nincs változás, továbbra is a kormányrendelet szerinti iratokkal lehet igazolni a jogosultságot. Ezek a következők:

- a **közlekedőképesség minősítéséről kiadott szakvélemény**

- fogyatékosági támogatás megállapításáról szóló hatósági határozat vagy a súlyos fogyatékosagra vonatkozó **szakvélemény vagy szakhatósági állásfoglalás**

- **nyilvántartó lap**, azok esetén, akiket vaknak minősítettek – a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló 1032/1971. (VII. 14.) Korm. határozat végrehajtásáról szóló 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet alapján -2001. július 1-jét megelőzően;

- a magasabb összegű családi pótlék igényléséhez **szakorvos által kiállított meghatározott „tartósan beteg, vagy súlyosan fogyatékos gyermekről” szóló hatályos igazolás másolatával.**

Ha a kérelem benyújtásakor a fenti szakvélemény, vagy szakhatósági állásfoglalás, nyilvántartási lap vagy igazolás nem áll rendelkezésre, akkor a hatóság (járási hivatal) a **közlekedőképességet szakkérdésként vizsgálja**, ebben az esetben a kérelemhez mellékelni kell a rendelkezésre álló orvosi dokumentációt és egyéb iratokat.

A kérelmeket változatlanul a lakcím szerint illetékes

- **járási (fővárosi kerületi) kormányhivatalnál,**

- **települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál,** illetve

- **kormányablaknál** lehet benyújtani.

A kormányrendelet változásai nem jelentik a közlekedőképességet érintő szakkérdés vizsgálatára vonatkozó szabályok módosítását, **az egészségi állapot szakorvosi véleményezése a korábbiakban érvényes iránymutatások szerint történik.**

### **Parkolási igazolvány nélkül lehet parkolni?**

Sokakban jogosan merül fel a kérdés, ha az egészségi állapotuk végleges, vagy az előző szakvéleményhez képest javulás nem állt be, akkor jogosultságuk továbbra is fennáll, tehát amíg várnak a parkolási igazolványuk megújítására, parkolhatnak-e a mozgáskorlátozottaknak fenntartott helyen. A válasz **NEM.**

A hatóság nem mérlegel, **aki érvényes parkolási igazolvány nélkül használ mozgáskorlátozott parkolóhelyet, súlyos pénzbüntetésre számíthat.** Az egyes közlekedési szabálysértések miatt alkalmazandó szabálysértési pénzbírság mértékét is szabályozó 63/2012. (IV. 2.) Kormányrendelet 6. számú melléklete értelmében a mozgáskorlátozott várakozóhelyen való jogosulatlan várakozás miatti helyszíni bírság összege 50 ezer, míg a pénzbírság összege 100 ezer forint.

### 3. Jogorvoslat a közszolgáltatások terén

Lehet-e panasszal élni a közszolgáltatások terén?

A közszolgáltatások a közösségi szervezést igénylő feladatok sokasága, aminek elvégzését az állam a közintézményekre, közvállalatokra ruházza át. Gyakran az általuk nyújtott szolgáltatásnak nincs alternatívája (gondoljunk például a posta, egészségügyi intézmény, közműszolgáltató, a bankok nem, vagy csak részlegesen akadálymentesített épületeire), ami azonban nem jelentheti azt, hogy azok elérhetőségét és minőségét illetően megfogalmazott kifogásokat szőnyeg alá lehet söpörni. A panasztételi lehetőséget az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény biztosítja. Az egyéni kérelem és a közérdekű igényérvényesítés részletes szabályairól szóló tájékoztató az alábbiakban olvasható.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 7/A. § (1) bekezdése értelmében **a fogyatékos személy számára** – figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit – **biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.**

#### Mik a közszolgáltatások?

Közszolgáltatások olyan feladatok ellátásának biztosítása, amelyek **közösségi szervezést igényelnek** és **társadalmi közös szükségletek** kielégítését szolgálják.

Az államigazgatási tevékenységek besorolására létrehozott nemzetközi statisztikai kódrendszer, a Classification of the Functions of Government (a kormányzati funkciók osztályozási rendszere), röviden COFOG.

A közszolgáltatások elhatárolására szolgáló lista elemei a következők:

#### **Környezeti fenntarthatósági politika**

- › Meteorológiai szolgálat.
- › Gázszolgáltatás.
- › Villamos energia előállítása.
- › Villamosenergia-szolgáltatás.

- › Elektromos hálózat irányítása.
- › Távhőszolgáltatás.
- › Tömegközlekedés (helyi, helyközi, távolsági).
- › Közútkezelés.
- › Vízi közlekedési infrastruktúra működtetése.
- › Vasúti közlekedési infrastruktúra működtetése.
- › Légi közlekedési infrastruktúra működtetése, Légi közlekedés.
- › Postai szolgáltatások.
- › Telekommunikáció, Internetszolgáltatás.
- › Közraktározás.
- › Turizmusfejlesztés (belföldi, külföldi).
- › Öntözőrendszerek.

## **Lakás**

- › Közterület-kezelés, Ivóvíz-szolgáltatás, Közvilágítás.

## **Egészségügy**

- › Gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás.
- › Mentés és sürgősségi ellátás.
- › Háziorvosi alapellátás.
- › Védőnői szolgáltatás.
- › Járóbeteg-szakellátás.
- › Fogorvosi ellátás.
- › Foglalkozás-egészségügy.
- › Kórházi ellátás.
- › Rehabilitáció.
- › Népegészségügy.

## **Rekreáció, kultúra és vallás**

- › Tömegsportok (szervezés, infrastruktúra).
- › Közgyűjtemények, műemlékek, emlékhelyek.
- › Könyvtárak, Levéltárak.
- › Színházak, előadó-művészet.
- › Művelődési házak működtetése.
- › Televízió, Rádió, Hírszolgáltatás, Földfelszíni műsorsugárzás.

## **Oktatás**

- › Óvodai ellátás.
- › Általános iskolai oktatás.
- › Középfokú oktatás.
- › Szakképzés (közép- és felsőfokú).
- › Felsőoktatás.
- › Felnőttoktatás.
- › Iskolai étkeztetés.
- › Iskolaorvosi ellátás.
- › (Alap)kutatás.

## **Szociális védelem (a pénzübeli ellátások kivételével)**

- › Betegszállítás.
- › Tartós ápolás (kórházi, intézeti, otthoni).
- › Nyugdíjas otthonok működtetése.
- › Bölcsődei szolgáltatás.
- › Álláskeresési szolgáltatások.
- › Szociális lakások.



## **Egyéb speciális állami és önkormányzati feladatok (Magyarországon)**

- › Gyermekvédelmi feladatok.
- › Vízgazdálkodási feladatok, szennyvízelvezetés.
- › Kéményseprőipari szolgáltatások.
- › Köztemetők kialakítása és fenntartása.
- › Okmányok kiállítása, okmányirodai szolgáltatások.

## **Védelem**

- › Honvédelem, Polgári védelem, katasztrófavédelem, Ár- és belvízvédelem.

## **Rendvédelem és közbiztonság**

- › Rendőrség, Tűzoltóság, Igazságszolgáltatás (ügyészség, bíróságok), Büntetés-végrehajtás.

## **Gazdasági funkciók**

- › Közhiteles adatszolgáltatás.

## **Környezetvédelem**

- › Hulladékgazdálkodás.
- › Szennyvíztisztítás.
- › Nemzeti parkok, természetvédelmi területek.

A bankok szintén e körbe tartoznak, mint pénzügyi szolgáltatók az állam által átadott pénzügyi tevékenységet végeznek.

Az állam az egyes közszolgáltatásokat saját közigazgatási szervei útján, vagy a közigazgatáshoz kapcsolódó közintézmények és közüzemek, közvállalatok útján vagy állami tulajdonú magánjogi személyeken keresztül látja el.

A legjellemzőbb, mindenkit érintő közszolgáltatások az egészségügyi szolgáltatások, a közüzemi szolgáltatások, a közösségi közlekedés, a közigazgatás, az oktatás területe.

Az állam által nyújtott közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáférésére vonatkozóan a magyar és nemzetközi jog – a mozgáskorlátozott személyeket érintően – jogelvek és garanciák széles körét tartalmazzák, az érintetteket megillető jogok is jól körül határolható módon jelennek meg, azonban ennek ellenére előfordul, hogy ezek a való életben egyáltalán nem vagy nem teljesen érvényesülnek. A leggyakrabban a nem vagy nem megfelelően kialakított akadálymentes környezet okoz gondot az érintetteknek. Például az okmányiroda vagy kormányhivatal épülete nem akadálymentes, az egészségügyi intézménybe nem tud bejutni az érintett, de gyakran a pénzügyi szolgáltatást nyújtó bankok sem felelnek meg az akadálymentesítés követelményeinek. Ugyanúgy számos problémát okoz a jogszabályi környezet nem a valós élethelyzethez igazodó alakítása. De az érintettek sokszor akkor is tanácstalanok, ha egy hatóság (kormányhivatal, helyi önkormányzat) elutasító határozatával szembesülnek.

### ***Mit tehet az érintett ilyen helyzetben? És hogyan segíthet a helyi egyesület vagy a MEOSZ?***

Nagyon fontos hangsúlyozni, hogy az érintettnek megvannak a jogi eszközei arra, hogy maga tegyen lépéseket a probléma megoldása, de legalábbis a jelzés eljuttatása érdekében.

Az egyesületek és a MEOSZ számára a közösségi érdek érvényre juttatására van jogi lehetőségük, emellett abban van fontos szerepük, hogy az egyének egyértelmű és világos szakmai tanácsot adjanak, amelyek mentén az érintettek megtehetik a megfelelő intézkedéseket. A MEOSZ tagszervezeteinek pótolhatatlan szerepük van abban is, hogy az egyéni panaszok mellé, mögé álljanak támogatva az érintetteket az egyéni jogorvoslat véghezvitelében. Az érdekérvényesítés közösségi szintre emelése, gyorsítja az egyéni panaszok megoldását és elősegíti, hogy a káros gyakorlat ne ismétlődhessen.

A fentieken túlmenően a MEOSZ feladata a hátrányosan megkülönböztető gyakorlat, az életszerűtlen és indokolatlan nehézséget okozó jogi szabályozás elleni fellépés, a mozgáskorlátozottak közösségének országos szintű érdekérvényesítése.

**Lássuk, hogy a legjellemzőbb közszolgáltatásokban tapasztalt jogsérelem esetén melyek a konkrét jogi lépések!**

### ***Mi teendő, ha hátrányos megkülönböztetés ér? Például az épület nem akadálymentes?***

#### **1) Egyéni jogorvoslat**

Az **egyén kérelemmel fordulhat az Egyenlő Bánásmód Hatósághoz** (a továbbiakban: EBH) mivel számára az épület nem hozzáférhető, őt mozgáskorlátozottsága miatt az a hátrány éri, hogy a szolgáltatást nem vagy nem megfelelően tudja igénybe venni. Tehát ha

a mozgáskorlátozott személy úgy érzi diszkrimináció, azaz hátrányos megkülönböztetés érte, panasszal fordulhat az EBH-hoz sérelmének orvoslása érdekében. Az egyenlő bánásmód követelménye akkor sérül, és a hátrányos megkülönböztetés akkor valósul meg, ha egy személyt vagy csoportot valamilyen védett tulajdonsága miatt ér hátrány.

*Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény* (a továbbiakban: Ebktv.) határozza meg a védett tulajdonságok körét, ebbe beletartozik az egészségi állapot és a fogyatékoság.

Kérelmet benyújtani az egyenlő bánásmód követelményét betartani köteles közintézmények, szolgáltatók (például bankok, biztosítók), áruforgalmazók (például boltok, áruházláncok üzletei) ellen lehet.

Legfontosabb közintézmények a magyar állam, a helyi és nemzetiségi önkormányzatok, ezek szervei, a hatósági jogkört gyakorló szervek, a közalapítványok, köztestületek, valamint munkavállalók és munkáltatók érdekképviseleti szervezetei, a közszolgáltatást végző szervezetek, a közoktatási és a felsőoktatási intézmények, a szociális, gyermekvédelmi gondoskodást, valamint gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó személyek és intézmények, a muzeális intézmények, a könyvtárak, a közművelődési intézmények, az egészségügyi ellátást nyújtó szolgáltatók.

A kérelem benyújtásának módja:

- **Írásban (papír alapon) aláírással ellátva az EBH-nak címezve postai vagy egyéb kézbesítés útján (Egyenlő Bánásmód Hatóság 1013 Budapest, Krisztina krt. 39/B);**
- **Személyesen (szóban) a hatóság székhelyén ügyfélfogadási időben (előzetes telefonos bejelentkezéssel +36 1 795-2975), vagy a megyei egyenlőbánásmód-referenseknél;**
- **Elektronikus úton az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatásokról szóló 2015. évi CCXXII. törvényben (Eüsztv.) meghatározott módon (pl. ÁNYK elektronikus úrlapon, e-Papíron, Ügyfélkapu regisztráció szükséges).**

Az e-mail nem megfelelő! E-mailen benyújtott kérelem alapján a hatóság nem tud eljárást indítani!

**Mit kell tartalmaznia a kérelemnek?**

- **A kérelmező nevét és lakóhelyét (levelezési címét)**
- **A bepanaszolt (sérelem okozó) szerv, személy nevét és címét**
- **A sérelem bekövetkezésének időpontját**
- **A sérelmezett intézkedés, magatartás pontos leírását, a körülmények részletes ismertetésével**
- **Milyen okból (milyen védett tulajdonsága miatt) érte a sérelem**
- **Az ügyben indított-e bíróság vagy más hatóság előtt eljárást**
- **A hatósági eljárás lefolytatására irányuló határozott kérelmet**

Az EBH az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének gyanúja esetén sértett kérelmére hatósági eljárást folytat le annak megállapítása érdekében, hogy történt-e hátrányos megkülönböztetés.

## **Milyen döntéseket hozhat az EBH?**

*Az Egyenlő Bánásmód Hatóság nem hoz ügy érdemében döntést:*

- visszautasítja a kérelmet (pl., ha nem diszkriminációs ügyről van szó, így nem tartozik a hatóság hatáskörébe, ha a kérelem elkésett, ha a kérelmet bíróság, vagy más hatóság már elbírálta)
- megszünteti az eljárást (pl., ha a kérelmet vissza kellett volna utasítani, ha a kérelmező a hatóság felhívására nem nyilatkozott, ha a kérelmező visszavonta a kérelmét)
- a felek között az eljárásban létrejött egyezséget határozattal jóváhagyja

*Az EBH az ügyben érdemi döntést hoz:*

- megállapítja a jogsértést (hátrányos megkülönböztetést) és szankciókat alkalmaz
- megállapítja, hogy nem történt jogsértés (hátrányos megkülönböztetés) és a kérelmet elutasítja.

**Az EBH által alkalmazható szankciók köre:**

- elrendelheti a jogsértő állapot megszüntetését
- megtilthatja a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsítását
- elrendelheti a jogsértést megállapító jogerős határozatának nyilvános közzétételét
- bírságot szabhat ki (ötvenezertől hatmillió forintig terjedhet)
- külön törvényben meghatározott jogkövetkezményt alkalmazhat

## **2) Az egyesületek és a MEOSZ jogorvoslati lehetősége**

Az Ebktv. az **egyesületek, illetve a MEOSZ** számára is megadja a panasz lehetőségét, amennyiben a kivizsgálni kért probléma közösségi érdekekkel összefüggő, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, vagy annak közvetlen veszélye személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érinti. Ebben az esetben közérdekű igényérvényesítéssel lehet kezdeményezni a hatósági eljárást az EBH-nál.

A közérdekű igényérvényesítés azt jelenti, hogy egy csoport jogainak védelme érdekében harmadik személy is felléphet anélkül, hogy az érintettektől vagy legalább egyikőjüktől konkrét meghatalmazást kapott volna a jogérvényesítésre. Ezzel olyan esetekben is

lehetővé vált a hátrányos megkülönböztetés elleni fellépés, amikor a sértett nem vállalja vagy nem meri vállalni, hogy saját maga kérjen jogorvoslatot. A harmadik személy társadalmi szervezet (egyesület vagy alapítvány) vagy érdekképviselői szerv lehet. Ekkor az egyesületnek be kell csatolnia alapszabályát, vagy alapító okiratát, melyben a szervezet céljai, feladatai között szerepelnie kell az ügyben releváns védett tulajdonsággal rendelkezők jogvédelmének.

Ahhoz, hogy közérdekű igényérvényesítéssel éljen egy egyesület, illetve a MEOSZ, tudomással kell bírnia a jogsérelemről. A jogsértés pontos és részletes körülményeiről közvetlenül az érintett tud beszámolni, ezért részéről a jelzés az egyesület felé elengedhetetlen. Ezt követően kerülhet sor az egyesület, illetve a MEOSZ fellépésére. Az EBH a jogsértésről való tudomásszerzéstől számított egy éven belül tud vizsgálatot indítani, és jogsértés bekövetkezésétől számított három év még nem telt el.

Az egyesület és a MEOSZ közérdekű igényérvényesítésére jó példa a MÁV Zrt-vel szemben indított ügy, amelyben az eljárás a Székesfehérvár, Gárdony, és Agárd vasútállomásain a mozgáskorlátozott személyek akadálymentes közlekedését szolgáló liftek nem megfelelő üzemelése miatt folyt az EBH előtt. Az ügyben képviselt álláspont az volt, hogy a MÁV Zrt, mint üzemeltető a liftek karbantartására nem fordít kellő figyelmet és ezzel megnehezíti, ellehetetleníti a mozgáskorlátozott személyek közlekedését, és így – az általa közérdekű igényérvényesítés keretében képviselt pontosan meg nem határozható számú mozgássérült személlyel szemben – megsértette az egyenlő bánásmód követelményét. Az EBH/505/2017 számú eljárásban az ügy lezárásaként a MEOSZ és a MÁV Zrt. között megállapodás jött létre az akadálymentes közlekedés megvalósítása érdekében. A megállapodás értelmében a MÁV Zrt. elkötelezett abban, hogy nagy hangsúlyt fektet a mozgáskorlátozottak utazására, ezért mindent elkövet, hogy az általa nyújtott szolgáltatáshoz a csökkent mozgásképességű utasok egyenlő eséllyel hozzáférhessenek, továbbá ennek érdekében a MÁV Zrt. és a MEOSZ folyamatosan együttműködik.

### ***Egyenlő Bánásmód Hatóság elérhetősége:***

Cím: 1013 Budapest, Krisztina krt. 39/B

Telefon: 06-1-795-2975, Zöldszám: 06 80 203 939, Fax: 06-1-795-0760

Postafiók: 1539 Budapest, Pf. 672

e-mail: ebh@egyenlobanasmod.hu

Az EBH a 2015. évi CCXII. törvény alapján hivatali kaput használ, amelynek KRID azonosítója: EBH 101221969

A Hatósági és Jogi Főosztály ügyfélfogadása: hétfő 9.00 - 16.00

## **Alapvető Jogok Biztosának Hivatala**

Ha a probléma más hatóság vagy bíróság előtt nem oldódott meg, az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, aki úgy ítéli meg egy hatóság, hivatal, közszolgáltató tevékenysége vagy mulasztása az alapvető jogát sérti.

Ilyen hatóság például közigazgatási szerv, helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat, közüzemi szolgáltató, rendvédelmi szerv, közigazgatási jogkörben eljáró egyéb szerv e jogkörében, közjegyző, törvényszéki végrehajtó, vagy közszolgáltatást végző szerv.

A panasz akkor nyújtható be, hogy az érintett a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket (kivéve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát) már kimerítette, vagy az adott ügyben nincs jogorvoslati lehetőség.

Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala kivizsgálja a jelzett problémát, vizsgálatai végén megállapítja, hogy történt-e szabálytalanság vagy jogsértés, és ha történt, akkor ajánlást tesz a változtatásra, felhívja a hatóság figyelmét a jogsértésre és kezdeményheti a probléma megoldását. Továbbá javasolhatja a jogsértő jogszabály módosítását az Országgyűlésnek. Intézkedéseiről a panasz benyújtóját is értesíti az általa megadott postacímen.

### **Mit tartalmazzon a panasz?**

A jogsértés pontos és részletes leírásának kell benne lennie, illetve az ügghöz kapcsolódó hivatalos iratok másolatát is érdemes csatolni a panaszhoz.

### **Élhet-e panasszal az egyesület?**

Az AJBH fogadja civil szervezet, egyesület közérdeket érintő beadványát is, jellemzően hátrányosan megkülönböztető gyakorlat, illetve jogszabály esetén.

### ***Alapvető Jogok Biztosának Hivatala elérhetősége:***

Levélcím: 1387 Budapest Pf. 40.

Cím: Budapest V. ker., Nádor u. 22.

E-mail: [panasz@ajbh.hu](mailto:panasz@ajbh.hu)

Telefonszám: 06-1-475-7100

Személyes panaszt tenni, előzetes bejelentkezés alapján lehet.

Panasziroda nyitvatartási rendje:

hétfő: 08-16 óra között, előzetes egyeztetés esetén: 16-18 óra között

kedd-csütörtök: 08-16 óra között

péntek: 08-12 óra között

## **Integrált Jogvédelmi Szolgálat**

Az IJSZ a beteg-, ellátott-, illetve gyermekjogokkal kapcsolatos állampolgári jogok integrált érvényesítésének érdekében működő önálló szervezeti egység az Emberi Erőforrások Minisztériumán belül.

Feladata a **betegek, szociális ellátásban részesülők** (például étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás, ápolást, gondozást nyújtó intézmény, rehabilitációs intézmény, tartós bentlakásos intézmény, támogatott lakhatás, egyéb speciális intézmény) és **gyermek** törvényben meghatározott jogai érvényesülésének, védelmének ellenőrzése, ennek keretében az egész ország területére kiterjedő jogvédelmi képviselői hálózatot működtet.

A **betegjogi képviselők** feladata a betegek jogainak védelme, a jogok megismerésében és érvényesítésében segítségnyújtás, a panaszok fogadása.

Az **ellátottjogi képviselő** a szociális ellátásokban részesülők jogainak védelme érdekében lát el segítői feladatokat a tájékoztatás, panaszok megfogalmazása, továbbítása útján.

A **gyermekjogi képviselő** ellátja a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek jogainak védelmét, kiemelt figyelmet fordít a különleges vagy speciális ellátást igénylő gyermek védelmére. Továbbá figyelemmel kíséri az óvoda, az iskola, a kollégium és a pedagógiai szakszolgálat intézményeiben folyó gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységet, segíti a gyermeki jogok érvényesülését.

A betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi képviselők az IJSZ honlapján található adatbázisban megtalálhatók:

- <http://www.ijsz.hu/kepviselok1.html>,
- <http://www.ijsz.hu/ellatottjogi-kepviselok-elerhetosegei-2.html>,
- <http://www.ijsz.hu/gyermekjogi-kepviselok-elerhetosegei-2.html>.

### ***IJSZ elérhetősége:***

Cím: 1134 Budapest, Tüzér u. 33-35.

Postacím: 1365 Bp., Pf.: 646.

Központi telefonszám: +36-1-8969-000

Ingyenesen hívható zöld szám: +36-80-620-055

Külföldről hívható: +36-20-489-96-14

E-mail: [ijsz@ijsz.emmi.gov.hu](mailto:ijsz@ijsz.emmi.gov.hu)

## 4. Jogorvoslat a közigazgatási eljárásokban

Az emberek többsége élete során számos alkalommal intéz valamilyen hivatalos ügyet. Ezek egy része a kérelmükre, míg más esetben a hatóság hivatalbóli intézkedése nyomán indul. Legyen szó anyakönyvről, igazolvány vagy lakcímkártya kiállításáról, gépjármű adó beszedéséről, de ide tartoznak azok az ügyek is, amikor valaki ellátás (rokkantsági vagy rehabilitációs ellátás, öregségi nyugdíj, ápolási díj) vagy jogosultság (parkolási igazolvány, gyógyászati segédeszköz) megállapítását kéri. A hatóság számára a döntés kötelező, amellyel azonban az ügyfél nem köteles egyetérteni, a döntéssel szembeni kifogását fellebbezés formájában teheti meg. Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény fellebbezésre vonatkozó szabályairól, azaz arról, hogy ilyenkor milyen lehetőségeink vannak, az alábbiakban olvashatnak bővebben.

### *Melyek a közigazgatási eljárások?*

Az állam egyik alapvető feladata a közszolgáltatások biztosítása az állampolgárok és a vállalkozások számára. Ez a közszolgáltatási tevékenység mindannyiunk életében jelen van, mert ennek keretében az állam olyan cselekményeket tesz, amelyben az állampolgárokat érintő jogot vagy kötelezettséget állapít meg, adatot, tényt vagy jogosultságot igazol, hatósági nyilvántartást vezet, vagy hatósági ellenőrzést végez. Együttesen ezek a közigazgatási (államigazgatási) eljárások, amelyek az állam által

kialakított keretek között, meghatározott helyen zajlanak. A közigazgatási eljárások állampolgárokat leginkább érintő helyszíne a kormányhivatal.

A **kormányhivatalok** a járási (fővárosi kerületi) hivataloknál indult hatósági eljárásokban másodfokú hatóságként, illetve egyes kiemelt ügyekben elsőfokú hatóságként több mint 1000 államigazgatási hatósági feladatot látnak el.

A kormányhivatalok területi közigazgatási egységei a **járási (fővárosi kerületi) hivatalok**, 174 városban és Budapesten 23 kerületben működnek. Alapvető feladatuk a hatáskörükbe utalt elsőfokú államigazgatási ügyek intézése (megyei szint alatt).

A **kormányablakok** közel 100 ügykörben járnak el, és integrált ügyfélszolgálatként több mint 1500 ügykör tekintetében adnak tájékoztatást az adott eljárással kapcsolatban. A kormányablakokban intézhető ügyeket a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 86/2019. (IV. 23.) Korm. rendelet határozza meg. A legjellemzőbb ügycsoportok a személyi igazolvánnyal kapcsolatos feladatok, a jármű nyilvántartással és a vezetői engedéllyel kapcsolatos feladatok, a kormányablakok hatáskörébe tartozó, illetve abba nem tartozó ügyekben tájékoztatás nyújtása, továbbá a lakcímgazolvánnyal és a családtámogatással kapcsolatos feladatok. A leggyakrabban előforduló kormányhivatali ügyek a **megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival – a rokkantsági és rehabilitációs ellátással –, a fogyatékosági támogatással, parkolási igazolvány, közgyógyellátásra való jogosultsággal, ápolási díjjal, családi ellátásokkal** kapcsolatos kérelmek elbírálása.



A közigazgatási eljárások lezárulását, végét a hatóság döntésének közlése jelenti. A hatóság döntésével az ügyfeleknek nem kell szükségszerűen egyetérteniük, erre szolgál a jogorvoslat, a fellebbezés lehetősége. A jogorvoslathoz való jog az Alaptörvényben garantált jog, amely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

### ***Mi a fellebbezés?***

A hatóság döntéseit írásban, határozat vagy végzés formájában közli. Ez azt jelenti, hogy ha valaki fogyatékosági támogatás megállapítását kérte, kérelme elbírálásának eredményéről a hatóság őt határozat formájában értesíti (ellátást állapít meg vagy utasít el). Ha az ügyfél a döntéssel nem ért egyet, fellebbezést nyújthat be.

Fellebbezés benyújtására a törvény szerint akkor van mód, ha a határozatot járási (kerületi) hivatal vezetője vagy – a képviselő testület kivételével – helyi önkormányzat szerve, vagy rendvédelmi szerv helyi szerve hozta. Például nyugdíj, megváltozott munkaképességűek ellátásai, családi ellátások, aktív korúak ellátása, fogyatékosági támogatás, ápolási díj, tartós ápolást végzők időskori támogatása, közgyógyellátás igénylése esetén a hatóság eljárása mindig határozattal zárul.

**Itt nagyon fontos hangsúlyozni, hogy a kormányablakban adott felvilágosítás, tájékoztatás egyáltalán nem tekinthető hatósági döntésnek. Az ott kapott esetleges nemleges válasz nem jelenti azt, hogy az érintett nem jogosult ellátásra. A jogosultság megállapításáról vagy elutasításról kizárólag a hatáskörrel rendelkező kormányhivatal dönt, amely akkor tud dönten, ha az ügyfél él a jogával és beadja igényét, kérelmét az adott ellátásra.**

Végzés ellen fellebbezni azonban csak a törvényben megengedett esetekben lehet, a végzés tartalmazza a fellebbezés lehetőségét.

Fellebbezés az alábbi végzések ellen nyújtható be:

- az ideiglenes biztosítási intézkedésről szóló,
- az ügyféli jogállásról vagy jogutódlásról rendelkező,
- a kérelmet visszautasító, az eljárást megszüntető,
- az eljárás felfüggesztése vagy szünetelése tárgyában hozott,
- az eljárási bírságot kiszabó,
- a fellebbezési határidő elmulasztása miatt benyújtott igazolási kérelmet elutasító,
- a zár alá vételt vagy lefoglalást elrendelő, valamint
- ezek megszüntetése iránti kérelmet elutasító,
- az iratbetekintési jog gyakorlására irányuló kérelem tárgyában hozott elutasító, az iratbetekintési jog korlátozására irányuló kérelem tárgyában hozott, valamint az eljárási költség megállapításával és viselésével kapcsolatos, a költségmentesség iránti kérelmet elutasító, a költségmentesség módosításáról vagy visszavonásáról szóló végzés.

### ***Hogyan nyújtható be fellebbezés?***

A fellebbezést a közléstől számított **15 napon** belül kell benyújtani **a megtámadott döntést hozó hatóságnál**, ott tehát ahonnan a végzés vagy határozat származik. A közlés az a nap, amikor az ügyfél a hatóság döntését átveszi, azaz kézhez kapja. Az is közlésnek minősül, ha a hatóság döntését az ügyféllel egy lakcímen tartózkodó hozzátartozója, meghatalmazottja veszi kézhez. A fellebbezés megtehető szóban vagy írásban.

A fellebbezést az elsőfokú döntést hozó hatóság terjeszti fel a fellebbezés elbírálására jogosult hatósághoz. A felterjesztésre akkor nem kerül sor, ha a hatóság a megtámadott döntést a fellebbezésben foglaltaknak megfelelően kijavítja, kiegészíti, módosítja vagy visszavonja, valamint, ha a fellebbezést a felterjesztést megelőzően visszavonták. A felterjesztés jogszabályban előírt, operatív, technikai jellegű, az ügyintézés részét képező kötelező cselekmény, mely külön döntéshozatalt, azaz végzés meghozatalát nem igényli, erről az ügyfél külön tájékoztatásban nem részesül.

### ***Letelt a fellebbezési idő, mit lehet tenni?***

A határidő elmulasztása (például betegség, kórházi tartózkodás, utazás, egyéb családi ok miatt) esetén igazolási kérelemmel lehet élni. Az igazolási kérelmet a fellebbezést akadályozó körülmény megszűnését követően, de legkésőbb a határidő utolsó napjától számított negyvenöt napon belül lehet benyújtani.

Ha a hatóság az igazolási kérelemnek helyt ad, a határidőt megtartottnak tekinti, ezért, ha szükséges, a döntését módosítja vagy visszavonja, illetve egyes eljárási cselekményeket megismétel.

### ***Hogyan tehető fellebbezés szóban?***

A szóban történő fellebbezésre az érintett, illetve helyette törvényes képviselője, gondnoka vagy meghatalmazottja hatóságnál való személyes megjelenése útján van mód. A szóban előterjesztett fellebbezésről a hatóság jegyzőkönyvet vesz fel. Az ügyfélnek nyilatkoznia kell arról, hogy a döntés mely részével nem ért egyet, továbbá állítását mivel tudja bizonyítani. Ekkor a fellebbezés benyújtásának időpontja a jegyzőkönyv felvételének napja.

### ***Mit tartalmazzon az írásbeli fellebbezés?***

A fellebbezés nincs alakiséghez kötve, tehát tartalma szerint bírálják el, és nem utasítható el arra tekintettel, hogy az elnevezése nem egyezik meg a tartalmával. Fellebbezni csak a megtámadott döntésre vonatkozóan, tartalmilag azzal közvetlenül összefüggő okból, illetve csak a döntésből közvetlenül adódó jog- vagy érdeksérelemre hivatkozva lehet. De ennek során nem kell konkrét jogszabályhelyet megjelölni!

A fellebbezést indokolni szükséges. A fellebbezésben csak olyan új tényre lehet hivatkozni, amelyről az elsőfokú eljárásban az ügyfélnek nem volt tudomása, vagy arra önhibáján kívül eső ok miatt nem hivatkozott.

Különösen fontos, hogy a fellebbezésnek az arra jogosulttól kell származnia – gondnokság alatt álló esetében a gondnoktól, kiskorúnál törvényes képviselőtől –, a fellebbezésen a jogosult aláírásnak rajta kell lennie.

### **Nem megfelelő tájékoztatás vagy ügyintézői feladatellátás esetén lehet-e panasszal élni?**

A panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény értelmében az állami szervek és helyi önkormányzatok intézkedései miatt panasszal és közérdekű bejelentéssel lehet élni.

A panasz olyan kérelem, amely egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetésére irányul, és elintézése nem tartozik más - így különösen bírósági, közigazgatási - eljárás hatálya alá. A közérdekű bejelentés olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja.

Minkét esetben a beadvány javaslatot is tartalmazhat!